

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination July – 2026

Course Name : BSW

Date : 14-07-2026

Subject Name : માનવ-પર્યાવરણ

Time : 11:30am to 01:45pm

Subject Code : BSW-103

Max Marks : 70

પ્રશ્ન-1 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો. (14)

- (1) માનવ-પર્યાવરણનો અર્થ સમજાવી માનવ અને પર્યાવરણ વચ્ચેના પરસ્પર સંબંધની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
- (2) પર્યાવરણના વિવિધ પ્રકારો સમજાવી માનવ જીવન પર તેના પ્રભાવનું વિશ્લેષણ કરો.

પ્રશ્ન-2 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો. (14)

- (1) ઇકોલોજીનો અર્થ સમજાવી કુદરતી સંસાધનોના પ્રકારો તથા તેના સંરક્ષણની આવશ્યકતા સમજાવો.
- (2) નવીનીકરણીય અને અનવીનીકરણીય સંસાધનો વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી ઉદાહરણો આપો.

પ્રશ્ન-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો. (14)

- (1) પરિસ્થિતિતંત્ર ની સંકલ્પના સમજાવી તેના મુખ્ય ઘટકોનું વર્ણન કરો.
- (2) ખાદ્ય શ્રેણી, ખાદ્ય જાળ અને ઊર્જા પ્રવાહની પ્રક્રિયાને વિગતવાર સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે). (14)

- (1) જૈવિક ઘટકો
- (2) અજૈવિક ઘટકો
- (3) વસ્તી વૃદ્ધિના કારણો
- (4) સામાજિક પર્યાવરણનું મહત્વ

પ્રશ્ન-5 સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. (14)

(1) ઇકોલોજીનો અભ્યાસ મુખ્યત્વે કયા વિષય સાથે સંબંધિત છે?

A) અર્થશાસ્ત્ર	B) પર્યાવરણ
C) રાજકારણ	D) ઇતિહાસ

(2) નીચેનામાંથી કયું નવીનીકરણીય સંસાધન છે?

A) કોલસો	B) પેટ્રોલિયમ
C) સૌર ઊર્જા	D) કુદરતી ગેસ

(3) પરિસ્થિતિતંત્રમાં ઉત્પાદક તરીકે કોણ કાર્ય કરે છે?

A) પ્રાણીઓ

B) લીલા છોડ

C) સૂક્ષ્મજીવો

D) માનવ

(4) ખાદ્ય શ્રેણીની શરૂઆત સામાન્ય રીતે કયાથી થાય છે?

A) ઉપભોક્તા

B) વિઘટક

C) ઉત્પાદક

D) સર્વાહારી

(5) નીચેમાંથી કયું અજૈવિક ઘટક છે?

A) વૃક્ષ

B) પ્રાણી

C) પાણી

D) બેક્ટેરિય

(6) વસ્તી વિસ્ફોટનો મુખ્ય અર્થ શું છે?

A) વસ્તીમાં ઘટાડો

B) વસ્તીમાં અચાનક વધારો

C) સ્થળાંતર

D) શહેરીકરણ

(7) માનવનું સામાજિક પર્યાવરણ કઈ બાબત સાથે વધુ સંબંધિત છે?

A) કુદરતી સંસાધનો

B) સામાજિક સંબંધો અને સંસ્થાઓ

C) હવામાન

D) ભૂગોળ
